

På Påskön lever de flesta av turismen, men med turisterna kommer tonvis av sopor. Sopor som hotar både öns sköra natur och dess knappa tillgång till sötvatten. Men tack vare flera småskaliga projekt och öbornas eget intresse av att bevara miljön har flera viktiga steg tagits de senaste åren.

Fakta Påskön:

Invånarantal: 5000

Yta: 163 kvadratkilometer

Avstånd till fastlandet: 3700 kilometer

Antal turister om året: 65 000 (År 2010 - över 80 000 turister, år 2000 - 17 000 turister).

De flesta kommer från Frankrike, USA och Chile.

Ekotänk har blivit vardag på Påskön

När Påsköns första returpunkt öppnade för några år sedan krävdes polisbevakning. Nu är den en del av vardagen. | Foto: Lisa Karlsson

År 2000 tog Påskön emot 17 000 turister. Förra året besökte över 80 000 resenärer ön. En ökning som chockade både invånarna och naturen omkring dem.

– Turistökningen var så stor och gick så snabbt att kommunen inte hann

med att lösa problemen som följde med vatten och sopor. Man hade inte tänkt på hur stora de skulle bli, säger Ana Maria Gutiérrez, miljöingenjör och miljöansvarig på kommunen på Påskön.

Påskön ligger i Stilla Havet, mitt i

mellan Chile och Tahiti. Med sina 3700 kilometer till fastlandet är ön Chiles mest avlägsna provins och den har en form av självstyre, med egen borgmästare och eget kommunkontor.

Letar långsiktiga lösningar

Avståndet till fastlandet gör det både osmidigt och kostsamt att skeppa bort soporna från ön. Och dess knappa storlek, 163 kvadratkilometer, gör att en stor soptipp både är oattraktivt och miljöfarligt,

Varför är solidaritet viktigt för folkrörelser?

– Solidaritet är viktigt för att synliggöra den kamp som pågår och för att förstärka folkrörelsernas insatser. I utvecklingsländerna är det också viktigt att visa på sambandet mellan den kamp som vi för och de problem som folk lever med varje dag.

I Wendy Cruz, småbrukarrörelsen La Vía Campesina, Honduras

När Ana Maria Gutiérrez, miljöansvarig på Påskön, konstaterat att Coca-Colas produkter genererar 600 000 petflaskor om året på ön hörde hon av sig till företaget och frågade om de inte kunde gå in med pengar i bygget av ett ekologiskt hus som motvikt. Företaget sa ja och nu är eko-husbygget i full gång.
– Möjligheterna kommer inte och knackar på dörren, man måste söka upp dom, säger Ana Maria Gutiérrez.
| Foto: Lisa Karlsson

– Min dröm är att min dotter ska få leva på en ö som ser ut som den ö jag en gång förälskade mig i. Därför vill jag att Påskön ska bli en hållbar och hälsosam ö.

speciellt för sötvattenkällorna.

– Därför jobbar vi hårt med att hitta lösningar som minskar soporna och förebygger avfallsproblemen på lång sikt. Framförallt genom att driva olika projekt, fortsätter Ana Maria Gutiérrez.

Projekten handlar ofta om att informera invånarna om hur de kan minimera sina sopor, hur man komposterar, etcetera.

– Jag tror inte att det finns EN lösning för Påskön, men att flera småprojekt tillsammans kan lösa problemen och göra oss mindre beroende av fastlandet.

Redan nu har man kommit långt om man jämför med Chiles fastland. Offentliga platser, skolor och äldreboende är till exempel på gång att få solenergilampor, och det finns möjlighet att återvinna både aluminiumburkar och plastflaskor.

Till Ana Maria Gutiérrez personliga favoriter bland miljöprojekten på

ön hör bygget av ett eko-hus. Huset, som också ska bli kommunens nya miljökontor, tillverkas bland annat av petflaskor och mjölkförpackningar, med gamla bildäck som grund och solenergi som el-källa.

– Tanken är att lokalbefolkningen genom minikurser som hålls i samband med husbygget ska både lära sig och inspireras till hur de själva kan bygga av returmaterial

Hållbar turism

Ana Maria Gutiérrez har bott på Påskön i åtta år. Hon är gift med en man som tillhör öns ursprungsfolk, rapa nui, och tillsammans har de en dotter.

– Min dröm är att min dotter ska få leva på en ö som ser ut som den ö jag en gång förälskade mig i. Därför vill jag att Påskön ska bli en hållbar och hälsosam ö.

Ett stenkast från kommunkontoret, nere vid vattnet, ligger turistkontoret. Även där är miljön ett tema i

fokus. Chefen, Mahina Lucero Teao, berättar att hållbarhet är dagens slagord. På hotell och i stugor som hyrs ut återvinns petflaskor och turisterna uppmanas att ta med tvätt och sopor tillbaka hem i så stor utsträckning som möjligt.

– För tre år sedan fanns inget miljö-tänk här, nu har vi kommit mycket längre, säger Mahina Lucero Teao och visar på den utökade solenergin som ett exempel.

Ett annat är det marina naturreservatet som är på gång, precis utanför kontorets fönster.

– vi har ingenstans att flytta om miljön förstörs. Vi måste ta hand om miljön och lösa problemen här, säger hon.

Text: Lisa Karlsson

Redaktör för Latinamerika.nu
Latinamerikagrupperna

Mahina Lucero Teao, chef på turistkontoret, är stolt över sin ö och de framsteg man gjort de senaste åren för att värna om miljön.
– För tre år sedan fanns inget miljö-tänk här, nu har vi kommit mycket längre, säger hon. | Foto: Lisa Karlsson

På vilka sätt kan man visa solidaritet med folkrörelser?

– Solidaritet visas genom att sprida folkrörelsernas kamp i olika forum, genom utbyte mellan rörelserna. Vi skapar solidaritetskommittéer, skriver brev till berörda myndigheter, genomför manifestationer inför institutioner och organ som är delaktiga i problemet.

Eric Fernandez, Union Campesina Panameña/La Vía Campesina, Panamá